

Tevékenységi tervek

Tervezett projektek a tevékenységekbe integrált tanuláshoz

A projekt címe: „Készülődés a télre...”

A projekt megvalósulásának tervezett ideje: 2023.11.13- 2023.11.24.

A projekt tervezett indító élménye: Séta az erdőben és a lehullott levelek megfigyelése

A projekt várható lezáró élménye: Az őszi élmények és a tanultak átismétlése és élményrajz készítése szabadon választott technikával

A projekt megvalósítása során kiemelt céljaink és feladataink:

- Az időjárás változásainak megfigyelése, az összefüggések felismerése, megértése
- Változás az öltözködésben, egészségünk megőrzése
- Az eddig megtanult ismeretek elmélyítése ismétlés által

A projekt során kiemelten fejleszthető képességek pl: ismeretek bővítése, együttműködés, tolerancia, pozitív érzelmi azonosulás, rövidtávú és hosszútávú memória, halmazképzés, logikai gondolkodás, monotóniatűrés, önállóság, figyelemkoncentráció, kreativitás, esztétikai érzék fejlesztése, szókincs bővítése, szem-kéz koordináció fejlesztése, ritmikai fejlesztés...

Munka jellegű tevékenységek

- önellátás, önkiszolgálás, önálló öltözködés
- segítség tekintetében: -kérés, -elfogadás, -nyújtás, megtapasztalása/megtapasztaltatása

	<ul style="list-style-type: none"> • csoport rendjének fenntartása, pakolás • tevékenységekhez szükséges átrendezésekben való részvétel • pihenéskor az ágyak szét-, és összerendezése • ágyneműk önálló fel-, és lehúzása • naposi feladatok • eszközök előkészítése és elpakolása 	
--	---	--

<p style="text-align: center;">Játék</p> <p>Játék feltételeinek biztosítása</p> <ul style="list-style-type: none"> • (ötletek a játék tevékenység megsegítéséhez, kiegészítő eszközök készítése) 	<ul style="list-style-type: none"> • szabad levegőn tartózkodás és játék - időjárás függvényében • szabad játék feltételeinek, zavartalanságának biztosítása • a gyermekek önálló ötleteinek segítése, kreativitásuk támogatása, az adódó helyzetek maximális kihasználása • az „agresszív” és/vagy „romboló” tevékenységek helyes irányba fordítása a játék sokszínűségét felhasználva, s egyúttal más alternatívák felajánlása, melyből a gyermek választhat • a gyermekek játszó-csoportokba segítése • Ruhaválogató • Ki bújt el a takaró alatt? • Miért ezt a tárgyat választottad? (Kosárból egy tetszőleges tárgy kiválasztása és elmesélése, hogy miért ezt a tárgyat választotta. Majd egy előkészített pokrócon elhelyezni úgy, hogy a többi, már kirakott tárgy el ne mozduljon. A végén megbeszélni, hogy az általuk közösen létrehozott „forma” vajon mi lehet?) • Szék-öltöztető: két csapatnak kell mielőbb felöltöztetni a széket az összegyűjtött ruhadarabokkal. • Termések válogatása • Képkirakó termésekből 	
---	---	--

- Tök memory

Külső világ tevékeny megismerése

- Alapvető környezet és természetvédelmi ismeretek
- matematikai tapasztalatok, matematikai játékok

- Levelek megfigyelése a természetben a kirándulás során, avagy „levél matematika” (ismerkedés a szimmetria fogalmával, relációk, halmazképzés külső jegyek alapján, számlálás...)

- Miért hullanak a falevelek? Mi történik ilyenkor a természetben?
- Hová repülnek a madarak? Melyek a költöző és melyek a teelő madarak? (Csukás István: Gombóc Artúr)
- Hogyan segíthetünk az itt maradó madaraknak?
- Hogyan készülnek az állatok a hideg időre?

	<ul style="list-style-type: none"> • Hogyan készülnek az emberek? • Hogyan vigyázhatunk az egészségünkre és miért fontos ez? 	
<p>Verselés, mesélés</p> <ul style="list-style-type: none"> • anyanyelvi játékok • beszélgető kör • drámajátékok 	<ul style="list-style-type: none"> • Mesék*: <ul style="list-style-type: none"> - Tordon Ákos: Egyszem cinege erdei élete - Fésűs Éva: A bukfencező mókus - Fésűs Éva: Tüsszentős mese - Tordon Ákos: Makkmanócska - Szabó Gitta: A kis falevél - Fésűs Éva: Bundavásár • Versek: <ul style="list-style-type: none"> - La Fontaine: A tücsök és a hangya <p>Mit csinált a tücsök nyáron? Csak muzsikált hét határon. Aztán jött a tél a nyárra, s fölkapott a koma álla.</p> <p>Szomszédjában élt a hangya: éhen ahhoz ment panaszra, s arra kérte, egy kevéske búzát adjon neki télre.</p> <p>"Búzát? - szólt a hangya sógor. - Már ez aztán sok a jóból! Tél elején sincs búzád már? Hát a nyáron mit csináltál?"</p> <p>"Mit csináltam? Kérem szépen muzsikáltam - szólt szerényen tücsök mester. - Aki kérte, nótát húztam a fülébe."</p> <p>"Nótát húztál, ebugatta? Nohát akkor - szólt a hangya - járd el hozzá most a táncot! Jó mulatságot kívánok."</p> 	

- **Zelk Zoltán: Levél**

Nézzétek csak, mit hoz a szél,
nem akármilyen falevél:
nem itten hullt le a fáról,
gólya küldi Afrikából.

Gólya küldi a levelet,
szél leejti falu felett,
füstölgő kémény felkapja,
gólyaírást elolvassa.

A levélben mi is lehet?
Elmondom én, figyeljetelek:
"Megérkeztem Afrikába,
örök napsütés honába.

Mégis, mégis csak azt várom:
az idő tavaszra váljon,
kis falumba visszatérjek,
kéménytetőn rakjak fészket."

- **Weöres Sándor: Galagonya**

Őszi éjjel
izzik a galagonya,
izzik a galagonya
ruhája.

Zúg a tüske
szél szalad ide-oda,
reszket a galagonya
magába.

Hogyha a hold rá
fátylat ereszt:
lánnyá válik,
sírni kezd.

Őszi éjjel
izzik a galagonya,
izzik a galagonya
ruhája

	<ul style="list-style-type: none"> • Nyelvi játékok: <ul style="list-style-type: none"> - Lélegezz úgy, ahogyan én mondom! „Orron be-szájon ki, szájon be-orron ki, orron és szájon be-szájon ki, orron és szájon be és tartsd sokáig, mintha víz alatt lennél!” (Először egyenletes légzéssel végeztessük a gyakorlatokat, majd, ha már mindenkinek jól megy, akkor az időtartamokat is lehet változtatni. Pl.:“ Amíg háromig számolok folyamatosan vegyél levegőt, és amíg ötig számolok azalatt fújd ki!”) - Mondd utánam! (Az óvónő középen áll, a gyerekek körülötte kört alkotnak. Miközben labdát dob az egyik gyermeknek, halkán vagy hangosan mond egy szót. Aki kapta a labdát, ugyanúgy próbálja megismételni, ahogyan hallotta. (Pl.: labda, baba, csatazaj, sertepertél, Konstantinápoly, szociálpolitika) A lényeg, hogy minél nehezebb szó legyen, nem baj, ha a gyerek még nem érti a szót.) - Van-e a szóban „...” hang? (Később átvezethető a játék arra is, hogy hol hallották az adott hangot a szóban? Az elején (kezdő hang), a közepén, vagy a végén? Az eleje, ha az a kezdőhang, a vége, ha ez az utolsó hang, közepe pedig a kettő között.)
--	--

<p>Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Land art az erdőben (avagy képkalkotás a természet kincseiből) <ul style="list-style-type: none"> • Élményrajz készítése szabadon választott technikával az őszi élményekről • Szimmetria festése őszi színekkel
---	---

(<https://www.flickr.com/photos/kajakas/8166539545/in/photostream>)

Mozgás

- a mindennapos testmozgás játécai, feladatai

- Kirándulás a közeli erdőben
- Bemelegítés járás,-és futásgyakorlattal, gyors irányváltoztatással, tempóváltással
- Akadálypálya (csúszás, egyensúlyozás, mászás...)
- Célbadobás babzsákokkal
- Szoborjáték
- Szabadon választott játék (Pl.: kidobós, terpeszfogó...stb)

Ének-zene, énekes játék, gyermektánc

- Eddig tanult őszi dalok és körjátékok (pl.: Dióbél bácsi, Hatan vannak..., Alma alma, Badacsonyi szőlőhegyen, Lipem lopom, Hej a sályi piacon... stb)
- Virágéknál ég a világ
- Mondókák ismétlése (pl.: Piros alma de kerek, Erre kakas, Hej Gyula, Nincs szebb madár...stb)
- Ritmusvisszhang játékok
- Zenehallgatás
 - Karaván Együttes: Mit tett az ősz?
(https://www.youtube.com/watch?v=M_nQ_hUDOcc)

MELLÉKLET:

Mesék:

Tordon Ákos: Egyszem cinege erdei élete

- Én is úgy keltem ki a cinegetojásból, akár a többi cinegefióka - mesélte a cinege. - Úgy csipogtam, úgy tátogattam kicsi csőrömet, akár a többiek. Velük együtt növekedtem, velük tanultam meg repülni, hanem egyben mégis különböztem a többi cinegétől: nem akartam elhagyni az erdőt, s mikor azok mind a kertek, házak, emberek közelében kerestek szállást maguknak télvíz idejére, én ott maradtam szép hazámban, a rengeteg nagy erdőben.

Tavasszal bújtam ki a cinegetojásból, amikor zöldült a világ, csak a vidám és zöld nyarat ismertem, s azt hittem, örökké tart! Az ősztől nem ijedtem meg, a színpompás tarka erdő a zöld erdőnél kis jobban tetszett nekem, hanem amikor eleredt a levéleső, s hullott a fákról, bokorról, bizony összeszorult a szívem.

Az éppen megült faágról a földet beborító levélszőnyegre néztem, amikor váratlanul egy igyekvő csigabigát pillantottam meg.

- Hová visz téged a nagy igyekezet, Csigabiga?

- Ide-ide, a fa tövébe... - felelete a Csigabia.

- Milyen jó, hogy éppen ennek a fának az ágán ülök, most elbeszélgethetünk kedvünkre egymással! - örültem meg a Csigabiga válaszának.

- Szó sem lehet róla! - szólt a Csigabiga nagy komolyan. - Bebújok a csigaházba, csigaházam betakarja az avar, a hullott levelek szőnyege, s én alszom a jó melegben, csak tavasszal bújok újra elő! - S azzal már ott se volt, azaz mégis ott volt, csak nem láthattam többé, mert mélyen elrejtezett a levelek alatt.

- Jó álmokat! - kiáltottam mérgesen, és elröppentem. Barátomat, a kis mókust kerestem fel. Álmosan ült a fészkében, és lompos farkával vigyázva takarta roskadásig elemózsiával telt kamrácskája ajtaját.

- Ilyenkor, téli álomom előtt már nem szívesen fogadok vendégeket...még legjobb barátaimat sem...- mondta barátságtalanul, és nagyot ásított.

- Bocsáss meg, kedves Mókus - válaszoltam udvariasan-, nem tudtam, hogy a mókusok ilyentájt aludni készülnek...- és odébbálltam.

Erdő fölött szálltam, mező fölött szálltam. Az egek pásztorai, a szelek, fellegnyájukat terelgették az égen...és lenn, a mezőségen éppen akkor iparkodott haza a Mezei Egérke.

- Hová-hová, Mezei Egérke? - szólítottam meg. A Mezei Egérke előbb megijedt és elbújt, de amikor meghallotta, hogy én, Kiscinege szóltam hozzá, előbújt hirtelen rejtekéből, és így felelt:

- Hazamegyek a házamba, föld alatti lakásomba...Jobb odabent, mint idekint...Nézz csak fel az égre, látod-e a sok felhőt, azok hozzák az esőt! - s már ott se volt.

Eszembe jutottak a fürge gyíkok, békák, a hallgatag erdei siklók, vajon hová tűntek?

Bizony ők is átalusszák a telet, ki kövek alján, ki öreg fák odvában, sötét üregében, ahol helyet talál. A Hörcsög is, mintha drága prémbundáját féltené az esős és zimankós időjárás viszontagságaitól, föld alatti termeiben, begyűjtött gabonájából eszegetve szundikálja át a telet. Maga a Borz sem sétál kinn a nyirkos, nedves időben, hanem száraz és tiszta lakásában, a Borz-várban éldegél.

De én ágról ágra szállva még vígan éltem. Már kinőtt meleg téli tollruhácskám, megvédett a hideg szél ellen. Amikor eleredt az eső, így énekeltem:

Ess, eső, ess...engem ne keress...!

De az eső mégis rám talált, én meg egy csapzott bundás Nyuszira akadtam. Meg is dorgáltam nyomban:

- Ilyenkor minden rendes Nyuszi a Nyuszi-házban alszik!

- Micsoda!?! - szökkent talpra a tapsifüles Nyuszi. - Hogy költheted ilyen henye hírét a Nyúl-nemzetségnek?

- Hogyan? Ti nem alusztok téli álmat? - csodálkoztam. Bizony a Nyuszi válaszra sem méltatott, hanem megvetően odébb iramodott. Később az Őzike magyarázta meg nekem, hogy a Nyuszi, mióta világ a világ, esőben, szélben, hóban, fagyban a szabadban marad, s újonnan nőtt meleg téli bundájában dacol a hideggel.

Őzike lett ekkor az én jó barátom, ő mesélte el azt is, hogy a Medvék is barlangjaikba húzódtak, és hosszú téli álomra hajtották medvefejükét. Fagyos szél zörgette az ágot,

napról napra nőtt a hideg, aztán egyszerre csak fehér lett a világ. Olyan fehér, amilyenek előtte sohasem láttam.

- Mi ez a nagy fehérség? - kérdeztem Őzikét, aki annyival okosabb volt nálam.

- Ez a hó ...-felelte. - Alvó erdők, alvó mezők takarója...

- Szépnek szép... - ismertem el - csak éppen elfedi előlem az ebédemet, nem látom az apró magvakat, szemeket...s bizony nekem már nagyon üres a begyem!

Harmadnapra még üresebb lett. S hiába kértem a fától, erdőtől, mezőtől tanácsot: mitévő legyek, aludtak mind, s én ott álltam a nagy télben, tanácstalan. Bántam-szántam, miért is nem hallgattam cinegetestvéreim tanácsára, miért maradtam künn az erdőn? Aztán gondoltam egy nagyot, s utánuk repültem. Meg is találtam őket, s velük együtt átvészelttem a telet. Azóta is mindig a házak közelébe költözöm télire.

Fésűs Éva: A bukfencező mókus

Zörgő lábú szél osont át az erdei tisztáson. Egy fánál megállt, fázósan köhögött, panaszkodott:

- Elvesztettem a virágillatot!

Nedves, hűvös sóhajától tétován röpködni kezdtek a piros falevelek. Az aggódó, kicsi sündisznók összenéztek, és szapora döcögéssel hordani kezdték rejtekhelyükre a derékaljnak valót.

- Ennek fele sem tréfa! - mordult fel Mackó bácsi, amikor észrevette, hogy a vadméhek bezárták orra előtt a mézecskes odút. - Itt az ideje, hogy összehívjam téli álomra készülődő népemet a nagy, őszi számadásra!

A Kerekerdőben úgy szokás, hogy ősszel mindenki beszámol az erdő urának, Mackó bácsinak arról, menyit dolgozott és mi mindent gyűjtött a nyáron. Uhu bácsi szálkás ákombákomokkal feljegyzi ezeket az adatokat az erdő nagykönyvébe, és a legszorgalmasabbak nevét virágporból készült aranyfestéssel írja be. Ez ám a nagy kitüntetés! Elmegy a híre fától fáig!

Ezért hát Mackó bácsi mindjárt kidoboltatta a harkállyal egy bükkfa kopogós derekán, hogy mindenki sorakozzék fel a tisztáson, kezdődik a nagy számadás! A parancsnak mindenki eleget tett.

Jött a hörcsög büszkén jelenteni, hogy hány pofára való gabonát gyűjtött. Borzék elmondták, hogy éjt nappallá téve hány cső kukoricát fuvaroztak haza. A méhek meg a hangyák sem szégyenkeztek, de nekik már amúgy is nagyon jó hírnevük volt. Mackó bácsi elégedetten nézte a szorgalmas népet, a serény mezei egereket, a fontoskodó sündisznókat.

-Remélem, nem lesz ínség a télen, még akkor sem, ha hosszúra szabják a hótakarót.

Ugye, mókuskák?

A mókusnemzetség tajgai büszkén válaszoltak:

- Mindent megszereztünk, ami tőlünk tellett! -És sorolták sorra, hogy ki mennyi diót, mogyorót, áfonyát hordott össze; hogyan bélelte ki frissen gyűjtött mohával az otthonát és tömkölte be vele a repedéseket - egyszóval, hogy mennyi hasznos munkát végzett.

Csak egy kis mókus hallgatott nagy bölcsen a sor végén, azt remélve, hogy őt senki sem veszi észre: a kisi Mókus Péter. De nem volt szerencséje, mert Mackó bácsi hirtelen feléje fordult.

- Hát te...Halljuk, mit dolgoztál a nyáron? Nem vagy ölbeli gyerek!

Várakozó csend lett. Mindenki odanézett. A mókuska szeretett volna a föld alá süllyedni szégyenében, de a föld nem nyílt meg, és neki felelnie kellett. A sunyi róka, aki egy bokorból leste az egész gyülekezetet, odasúgta:

- Hazudj nekik valamit!

Mókus Péter is egy pillanatig erre gondolt, de aztán úgy érezte, hogyha most hazudna, hát soha többé nem tudna vidáman belenézni a patak tükreibe. Ezért inkább nagyot sóhajtott, és kibökte:

- Én egész nyáron játszottam és buk fenceztem!

- Feneketlen mézes bödön! - kiáltott Mackó bácsi. Mindenki felhördült a meglepetéstől, de legjobban a mókusnemzetség tajjai.

- Szégyent hoz ránk ez a haszontalan!

- Poroljátok ki a bundáját! - vicsorgott a hörcsög.

- Nem engedem! Nem hagyom! - ugrott oda Mókus mama, és magához ölelte a fiacskáját.

- Mi az , hogy nem hagyod? - Hallatszott innen is, onnan is. - Meg kell leckéztetni a naplopót!

Akkora zsvivaj kerekedett, hogy Mackó bácsi elbömbölte magát:

- Csend legyen!

Erre mindenki lejjebb vitte a hangját és ismét hallani lehetett, hogy zörög, köhög az avarban az őszi szél. Mackó bácsi sziogrúan nézett a rendbontó mókusra.

- Szóval azt mondd, hogy azért nem gyűjtöttél semmit a télre, mert egész nyáron át bukfenceztél?

- Igenis Mackó bácsi, kérem -szepegett a kérdezett-, annyit, hogy szinte belefáradtam.

- Hallatlan - morajlott fel újra a megbotránkozás és egy idős borzasszonyosság, akinek a hátán már teljesen kikopott a bunda a sok fuvarozástól, hosszú orrát magasra tartotta:

- Nahát, hogy mik vannak!...Bezzeg az én időmben!

- Bezzeg!...-Bezzeg! - bólogattak az erdei egerek. Mackó bácsi megvakarta a füle tövét.

- Akárhogy is vesszük, kölyök, te súlyosan megsértetted az erdei törvényt, amely kimondja, hogy minden valamirevaló mókusnak gyűjtenie kell a télre. Aki ezt elmulasztja, mehet száműzetésbe a nyírfaerdőbe, ahol se odú, se mogyoró!

Mókus Petinél eltörött a mécses.

- Mackó bácsi, ne tessék engem elkergetni! Igazán nem értem rá gyűjteni!

A róka, aki az előbb még füllentésre unszolta, most szolgálatkészen előugrott.

- Nagyon helyes! A bűnös bűnhődjék! Majd én megmutatom az utat a nyírfaerdőbe!

Mókus mama a kötényébe temette az arcát, a többiek pedig hangosan jajveszékelték: -

Ilyen szégyen! Még ilyen szégyent!

Már úgy látszott, hogy Mackó bácsi csakugyan nem tágít, amikor egy kis puha bundás, egérforma vendég furakodott a sokaság közé. - Utat kérek! Sürgős mondanivalóm van!

Nehogy bántsátok ezt a kis drága mókusgyereket!

- Hát e ki vagy? - csodálkozott Mackó bácsi.

- Cickány Panni, a vízi cickányok családjából - felelte a jövevény. - Váram van, sok-sok folyosóval, a patakpartba vájva.

Öntudatosan körülnézett. Hirtelen csend támadt.

- No, és mi közöd a Mókus Péter dolgához? - morgott Mackó bácsi. - Az, hogy ez a mókus énmiattam bukfencezett és velem játszott egész nyáron.

- Micsodaaaa? Még dicsekszel is vele?

- Úgy bizony! Neki köszönhetem, hogy meggyógyultam. Mert nagyon beteg voltam, és búsan üldögéltem a patakparton, amikor egyszer arra jött Mókus Péter.

„Látod, - mondtam neki szomorúan,- milyen jó a pajtásaimnak. Azok úszkálhatnak a patakban, de én nem, mert a betegség után sokáig nem vízálló a bundám, és ha mégis belemennék, hát elpusztulnék.” „Jaj, a világért bele ne ugorj a vízbe!” - intett Mókus Péter. „Igen ám, de olyan nehéz megállni, és még borzasztóbb itt ülni elhagyottan a parton, amikor velem nem játszik senki, mert mindenkinek unalmas vagyok azzal, hogy ezt se szabad, azt se szabad...És így fog elmúlni felettem az egész napsugaras nyár...”

Hát tudjátok-e, mit csinált erre Mókus Péter? Nem ment el a vörös fenyők erdejébe áfonyát szedni, pedig oda indult, hanem ott maradt és játszott velem egész estig, hogy ne fájjon annyira a szívem a lubickolás után. Azután is eljött, mindennap. Letette a falevél tarisznyáját és mókázott meg bukfencezett. Akkor mulattam a legjobban, amikor vetette a bukfenceket! Minden búmat, bánatomat elfelejtettem és a vidámságtól napról napra jobban lettem. Peti meg csak vitte haza mindennap az üres tarisznyáját...

A kis cickány elhallgatott. Hálától csillogó szemmel nézett Petire. Mackó bácsinak úgy a torkára ment valami láthatatlan gombóc, hogy percekig krákolott tőle. Mókus néni félig sírt, félig nevetett.

- Tudtam! Tudtam, hogy valami tévedés lehet a dologban!

- Nincs itt semmiféle tévedés! - dördült meg újra erőteljesen, de kissé náthásan Mackó bácsi hangja. - Elrendelem, hogy Mókus Péter nevét aranybetűkkel írják be a Kerekerdő nagykönyvébe!

- Nem is kell száműzetésbe mennem? - szólalt meg remegve Peti.

- Nem, fiacskám! -felelte Mackó bácsi.

-Éljen! - tört fel az ujjongás a mókusok torkából. - Mégsem hozott ránk szégyent Mókus Péter! Majd mi adunk neki a mogyorókészletünkből, hogy ne éhezzen, ha felébred télen!

És elkezdtek szórni Peti elé a rengeteg összekuporgatott mogyorócskát, úgy, hogy nemsokára a derekáig ért...Csak a hörcsög vágott mos is mérges arcot. - Na és az erdei törvény?...Azzal mi lesz?

Mackó bácsi alig méltatta egy megvető pillantásra, azután a mókusokra mutatott.

- Ez az igazi törvény! Hátat fordított a durcás hörcsögnek és elindult a barlangja felé.

Fésűs Éva: Tüsszentős mese

Neszepisze, a csíkos malacka egyszer nagyon megnáthásodott. Harkály doktor azt mondta, hogy gőzölje kamilla tea felett az orrát, és egy hétig ne pancsoljon pocsolyában. Búsult is szegény, és szörnyen unatkozott egymagában a százéves tölgyfa árnyékában, amíg a többi vadmalac vígan dagonyázott. Befogta a fülét, hogy ne is hallja boldog visítozásukat.

Aztán egyszer csak pompás ötlete támadt. Legalábbis ő annak tartotta, amikor elhatározta, hogy elmegy vendégségbe. Végiglátogatja a pajtásait, akiket már régóta nem látott: legelőször a bumfordi mackót. A mackó éppen erdei hangversenyre készült, és szorgalmasan gyakorolt egy trombitán odabent a barlangjában, mert a falak ott csodálatosan visszhangzottak.

- Bújj bel! - brummantott kurtán, amikor meghallotta a kopogtatást két trombitaszó között. Bezzeg meglepődött, amikor a malacot meglátta.

- Nini, hát te nem dagonyázol?

- Nem, mert dagyon dáthás vagyok! - szortyogott Neszepisze, és hogy még jobban bebizonyítsa, hatalmasat tüsszentett, egyenesen bele a trombitatölcsérbe.

- Gondoltam, dagyon fogsz örülni, ha meglátogatlak!

- De én most éppen gyakorolok - lépett hátra a bocs. - Vasárnap lesz a hangverseny; odáig már nincs sok időm.

- Ó, csak gyakorolj tovább nyugodtan, én majd hallgatom! Hapccii... Sőt, ha elfáradsz fújom helyetted.

- Még mit nem! - mondta mérgesen a mackó - Különben is hűvös a barlangom. Jobban

tennéd, ha kiülnél a napra.

- Dehogy ülökl! - erősködött malacka. - Hiszen mondom, hogy látogatóba jöttem hozzád!...

Happcii

A bumfordi mackó akkorát fújta a trombitába, hogy a sarokban lengő pókháló háromszor megcsavarodott.

- Akkor hát én megyek ki gyakorolni - mondta, és már vitte is kifelé a hangszerét.

Malacka megsértődött.

- Nahát, milyen barátságtalan vagy! Tudd meg, hogy többé be se teszem hozzád a lábamat! Tovább is ment mindjárt, Nyuszókához.

Nyuszóka éppen káposztát rakott el télire egy nagy hordóba, amikor Neszepisze betoppant hozzá.

- Szia, Nyuszóka! Eljöttem hozzád látogatóba.

- Szép, hogy eszedbe jutottam, de látod, éppen igen nagy munkában vagyok

- Majd én segítek neked. Happii...

- Mi az? Megfáztál?

- Dagon dáthás vagyok! - düllesztette ki büszkén a mellét Neszepisze, és akkorát szívott az orrán, hogy egy elefántnak is dicsőségére vált volna. Kis csülkét sebtében végig is húzta az orra alatt, aztán már nyúlt volna a káposztalevelek után, de Nyuszóka hirtelen a körmére koppintott egy fakanállal:

- Ohó, barátocskám, az ilyen segítségből nem kérek!

- No nézd csak, milyen irigy vagy! - kapta vissza a csülkét Neszepisze. - Nem élek én káposztával!

- Egészen másról van szó... - kezdte Nyuszóka, de a kismalac ismét hatalmasat tüsszentett, egyenesen a szeme közé, aztán anélkül, hogy megvárta volna mit mond, sarkon fordult és uzsgyl!...

- Elmegyek Sünihez - gondolta. Régen láttam, és ő biztosan örül majd nekem. Süni éppen csomagolt.

- Elutazol? - kérdezte csalódottan Neszepisze.

- Igen, holnap reggel indulok Tüskésföldvára, süntáborba! - felelte Süni, és apró gombszemei örömtől ragyogtak. - Minden kész, már csak egy igazolás kell Harkály

doktortól, hogy egészséges vagyok.

- Minek az? - csodálkozott a malac.

- Mert aki beteg, az nem nyaralhat együtt a többiekkel. Hanem teveled mi van? Olyan furcsán szörcsögsz!

Süni azonban nem nevetett, hanem kissé ijedt képet vágott.

- Ugye, neked még sohasem volt ekkora dáthád? - kérdezte Neszepisze.

- Nem, de nem is kívánom, hogy legyen. Kérlek, eredj haza!

- Hát már te is ilyen utálatos vagy? Nem is örülsz nekem?

- Aki beteg, annak otthon a helye.

- A dátha nem betegség, az csak dátha! Kérdezz meg akárkit!

- Mégsem szeretném elkapni tőled, éppen a nyaralásom előtt.

- Nem is adom oda, tudd meg! Hapccü... És mától fogva nem köszönök neked! - húzta fel kivörösödött orrát a kismalac.

Mélységesen megbántva fordított hátat a sünek. De most már hová menjen? Leült a tisztáson egy lapos kőre, és elkezdte magát rettentően sajnálni. Még a könnye is kicsordult.

- Hát téged ki bántott? - szaladt oda hozzá Mókuska.

- Bindenkil! - bőgte el magát Neszepisze, és elmesélte balul sikerült látogatásait. A végén tüszentett rá akkorát, hogy Mókuska is jobbnak látta gyorsan visszakapaszkodni a faágra. Onnan, tisztes távolságból szólt le újra:

- Igazuk volt a pajtásaidnak.

- Én nem csináltam semmi rosszat!

- Tapintatlan voltál. Az ilyen viselkedést így nevezik.

- Akárhogy nevezik, én azt mondom, hogy nem igazi barát az, akinek náthásan nem kell a pajtása!

- De az sem igazi barát, aki nem kíméli meg a másikat! Szó szót követett, feleseltek, veszekedtek, és talán még most is folytatnák, ha a malackának nem támad ismét egy pompás ötlete.

Döntsön valaki más!... Például te!... És akkor az lesz ennek a mesének a vége.

Tordon Ákos: Makkmanócska

Makk-erdőben makkházikó, itt éldegél Makkmanó. Olyan pici, hogy emberszem meg se látja. De akkor se látná, ha nagyobb lenne, mert a Makkmanó sohasem mozdul ki a házából, hiszen a leggyengébb szellő is világgá fújná.

Otthon ül hát a belül tágas, kívül pirinyó házikóban. Időnként ki-kitekint a varázsablakon, máskor meg a varázsdobozt forgatja, így aztán mindig tudja: mi újság a nagyvilágban, közel, távol, hetedhét határban, hetedhét országban.

A minap is varázsablakából látta, hogy de nagy bolondot cselekszik Dünnyögi uram: a fekete varjakat pusztítja oktalan haragjában. Pedig tán még a zörgő haraszt is tudja, hogy a fekete varjak igazi segítőtársai a szántó-vető embernek.

- Ejnye-ejnye, Dünnyögi uram - mérgelődött Makkmanó-, csak találkozni kéne kenddel, jól megmondanám a magamét! - s már a kilincsen volt a keze, amikor eszébe jutott a szellő általi világgá fújás nagy veszedelme. Nomeg a felesége is a nyakába kapaszkodott:

- Jaj, édes uram, szellő elfújhatja, esőcsepp-tengerbe fúlhat, eltévedhet egy tavalyi levélen! - és sorolta tovább a sok-sok veszedelmet. Még most is sorolná, de akkor odaégett volna a kürtős kalács, kiperdült hát a konyhára, a dolgára.

Makkmanócska levette kezét a kilincsről, és ezt dúdolta: Csörög a zsákban a sok dió, égen a csillag millió...De nem mozdult el a varázsablak mellől, onnét tartotta szemmel Dünnyögöt és a fekete varjakat.

A fekete varjak haragosak voltak, hiszen jót akartak ők Dünnyöginek, segítettek néki a földje megművelésében.

- Hej, Dünnyögi uram, ne bántson bennünket, csak magamagának cselekszik vele rosszat!

- károgtá a legvénebb varjú, s azzal fürgén kitépett a földből egy zsendülő, de satnya búzaszálacskát. - Nézzen csak ide, beteg ez a búzaszem, féreg bántja, féreg rágja, sose lesz ennek kalásza. Ha nem pusztítanám el a férget, egy szem búzája se lenne Péter-Pálra, aratásra...

S mutatta is a satnya hajtás beteg tövét. De Dünnyögi uram nem értette a varjúbeszédet, nem látta meg a csenevész búzaszál tövére tapadt, erejét, életét elszívó halálos nagy ellenségét, csak a vélt kárt látta.

- Hej, rusnya varja, csúf madara! Mind kiirtalak benneteket, kifordítom begyetekeket, puska úzzön el titeket!!!- kiáltotta Dünnyögi haragosan és hazaszaladt a puskájáért.

- Kár...kár...kár...be nagy kár...- károgták búsan a fekete varjak, mert bizony még sok napra való munkájuk lett volna Dünnyögi földjén. Dúlva-fúlva jött vissza a haragos Dünnyögi, vállán a puskája, s vele jött a fellármázott fél falu. De a fekete varjak nem vitték a bőrüket a vásárra, felkerekedtek, s a szomszéd határba repültek.

Az ottani gazda okos ember volt, megörült a fekete tollú segítőknek, dehogyis bántotta őket! Dünnyögi esztelen mérgében bele-beledurrantott a pusztá levegőbe, hogy örökre elijessze földjéről a fekete varjúnépet.

- Üres a kaptár, nincsen méz, ostoba fejben nincsen ész...-dünnyögte magában a haragos Makkmanócska. - Dünnyöginek ugyan hiába is próbálnám megmagyarázni, hogy nagy ostobaságot cselekedett...- mondta este a feleségének.

És az asszony rábólintott: - Talán tanul majd a saját kárán...

Aratáskor együtt néztek ki a varázsablakon. Bizony, sanyarú képet nyújtott Dünnyögi uram földje, nem termett rajta félmarékra való se! Bezzeg dús volt a termés a szomszéd határban, az okos gazda földjén, aki megbecsülte a szántó-vető nép szorgalmas segítőjét, a fekete varjak seregét. Hiszen az ember szeme nem látja meg a gabona földben rejtőző sok-sok ellenségét, varjuszem és varjúcsőr kell ehhez.

Amikor híre ment, hogy okos gazda földje milyen jól termett, nagy búsan átballagott hozzá Dünnyögi, hogy az okát megtudakolja. Bizony, nagyot csodálkozott, amikor meghallotta, hogy a fekete varjaknak köszönheti szomszédja a jó termést.

- Hiszen én mindig úgy tudtam - kapta fel a fejét Dünnyögi - hogy a varjú nagy kártevő!

- A szürke varjú, de nem a fekete! - nevetett az okos gazda.

Makkmanócska becsukta a varázsablakot. - No, ettől talán megokosodtál, Dünnyögi barátom, s ezentúl nem kergeted el a fekete varjakat! - mormogta a szakállába.

Mert szakállá is van ám a Makkmanónak. A felesége szokta fésülgetni, míg a konyhában vígan pattog a tűz. A szakállfésülés után elalvásig egyre ezt dúdolja a pici

Makkmanócska: Csörög a zsákban a sok dió, égen a csillag millió... A nóta kihallatszik a a makkházikóból, szárnyára kapja az esti szellő, s hajnalig dudorássza az ablakunk alatt.

Én legalábbis hallani szoktam, ha hajnalonta felébredek.

Szabó Gitta: A kis falevél

Beköszöntött az ősz, hűvösebbre fordult az idő. A szél hintáztatta a faleveleket, és ilyenkor a kis falevél nagyon jól érezte magát.

- Mami, mami! Gyere, hintázz velem!- hívta édesanyját, a Nagylevelet.

Vidáman hintáztak, ám a mama egy-kettőre elfáradt, mert így ősszel erősebben kellett kapaszkodnia, hogy le ne essen.

A Kislevél minden nap talált valami furcsát, amit addig még nem látott.

- Anyu! Olyan hideg van, pedig süt a Nap!

- Hát igen, itt van az ősz. Azután jön a tél.

- Anyu! Milyen az a tél? Én még soha sem láttam olyat.

- Télen fehér hó borítja a fákat, és nagyon hideg van. De addigra mi már nem leszünk a fán.

- Akkor hol leszünk? - kérdezte csodálkozva Kislevél.

- A földön. Ősszel a levelek mind lehullnak a földre. Vastagon betakarják a fa tövében lévő apróbb növényeket, és téli búvóhelyet nyújtanak a kicsinyke állatoknak. Például a sündiszó is a levéltakaró alatt, alussza át a telet. Ha a ruhánk színe, vörösre és sárgára változik, néhány napon belül, akkor egymásba kapaszkodunk, és együtt libegünk majd a föld felé. Meglátod milyen jó lesz!

A Kislevél egyik reggel tűzpiros ruhában ébredt.

- Anyu! Nézd milyen gyönyörű! - és örömeiben táncra perdült, ám egy óvatlan mozdulat után a nevetést kiáltás váltotta fel.

- Jaj! Anyu, segíts! Lezuhanok!

- Feszítsd ki magad, hogy lassabban zuhanj!- kiáltotta utána Nagylevél. - Mindjárt jövök én is, és megfoglak!

Amikor utolérte a kislevelet, óvatosan alásiklott, és most már együtt libegtek lefelé.

- Anyu, ez csodálatos! Igazad volt! Ilyen remek, dolog még soha sem történt velem.

- Figyelj! Nem sokára földet érünk - figyelmeztette a Nagylevél. - Hopp! Meg is érkezünk! Tudod - mondta a mama -, napokon belül leesik a hó, és betakarja a lehullott leveleket. Ruhánk elázik, elrongyolódik, összekeveredik a többi levélével. Aztán, mikor

jön a tavasz, a hó olvadni kezd, és a földre mossa az elázott leveleket. Ez új erőt ad a földnek.

- Ez borzasztó! A gyönyörű piros ruhám el fog szakadni? Pedig én annyira szeretem!

- A leveleknek ez a sorsuk. Ősszel leesnek a fáról. Védik és melegítik az apróbb élőlényeket, táplálják a földet, és tavasszal új élet születik belőlük. És persze Te is új ruhát kapsz.

Hamarosan jött egy hideg fuvallat, és nyomában sűrűn esni kezdett a hó. Kislevél az édesanyjával összeölelkezve pihent a fehér takaró alatt. Mielőtt elaludtak volna, Kislevélnek ismét furdalni kezdte oldalát a kíváncsiság.

- Anyu! Csak azt mondd meg még nekem, mi lesz tavasszal?

- Az emberek azt mondják, akkor éled a természet. A fák rügyezni kezdenek, melegebben süt a Nap, elolvad a hó.

- És mi? - kérdezte óvatosan Kislevél, mert már említett a mamája valamit neki erről, és félt a választól.

- Mi a hólével és többi levéllel a talajba szívódunk, aztán friss fű és szép színes virágok kapnak életre a táplálékban gazdag földből. Hóvirág, ibolya, kankalin, százszorszép, nefelejcs, és még sok - sok más virág is.

- Én ibolya szeretnék lenni! - suttogta a Kislevél.

- Nekem is tetszik az ibolya. Együtt fogjuk köszönteni az illatukkal a tavaszt. Jó lesz? De most már aludjunk! Elfáradtam.

Kislevél szorosabban bújt édesanyjához, majd megnyugodva elszenderedett.

Álmában is várta a tavaszt, amikor majd felveheti vadonatúj, ibolyakék ruháját.

Fésűs Éva: Bundavásár

Valamikor nagyon régen, amikor még híre sem volt nyusziprémnek vagy medvebundának, az állatok csupaszon áztak-fáztak a kerek erdő közepén. Az őzike sírva fakadt, hogy mi lesz, ha odaér a tél csikorgó hidege. Megtudta a dolgot egy mesebeli kis szűcs.

Nosza, nagyot gondolt! Ládáját felnyitotta: volt abban fényes szőrme, tündérkabátok puha bolyha. Majd ő varr az állatoknak bundát! Tüstént munkához látott. Ollója éjjel nappal csattogott, kezében ficánkolt a tű, látástól vakulásig. Amikor elkészült, szekérre rakta a temérdek bundát, és kihajtatott a kerek erdőre. Ott nagy hangon hirdetni kezdte:

- Megnyílt a bundavásár tessék, őzek és nyuszik!

Annak jut a legszebb bunda,

ki keveset alkuszik!

Van itt, kérem, mindenféle

nyusziködmön, rókaprém,

jó meleg a háta, ujja,

divatosra szabtam én.

Kifordítom, befordítom,

vállatokra igazítom,

mókus farka, medve mancsa,

nyuszi füle belefér!

Bújjék bele, aki fázik,

s nem ijeszti meg a tél!

Támadt is akkora tolongás, hogy a mókus nem találta meg az elejtett mogyorót. Az öreg medve tüstént odatoppant:

- Örülnék, ha nekem adnád

ezt a szép, bozontos barnát.

Lépesmézzel fizetek!

- Áll az alku - szól a kis szűcs -, viheted!

Jött a róka:

- Jaj, de csinos ez a piros,

sima, rám szabott kabát!

Adok érte egy kacsát!

Vette, vitte. És mögötte jött a többi. Tolakodtak, furakodtak, könyököltek, veszekedtek, igyekeztek, csak hogy mindnek jusson bunda. Az őz gombát hozott érte, s kapott egy szép, pettyegetett, barna prémet. Bokázott is, olyan szép lett!

Bundát vett a vidra, pocok, ürge, menyét meg a borz. A zsugori, mérges hörcsög jó sokáig válogatott, s nem akarta kifizetni tömött pofazacskójából a maréknyi búzamatot. Annál jobban ugrabugrált örömében a kis mókus, amikor belebújhatott rozsdabarna kabátjába:

- *Nem is ázom, nem is fázom,
olyan meleg a kabátom!*

Felöltözött a farkas, a vaddisznó, a nyúl. A mesebeli kis szűcs boldogan látta, hogy pompásan sikerült a vásár. Már éppen hazafelé készülődött, amikor váratlanul megszólította egy félénk hangocska.

- Mesebeli kis szűcs, én is nagyon fázom. Nem volna még egy bundácskád?

Nézi a kis szűcs, hogy ki az?... Hát, egy szegény sündisznó didergett a fűben. A nagy tolongásban az erősebbek minduntalan hátralökték, és neki nem jutott bunda.

- Ejnye - vakarta a füle tövét a kis szűcs -, miért nem igyekeztél, ügyeskedtél jobban? Már mindent eladtam. - Nézd meg, hátha mégis akad valami!

- Mondom, hogy semmim sincsen, hacsak...

- Hacsak???... - kérdezte reménykedve a sün, és apró szeme úgy csillogott, hogy a kis szűcs igazán megsajnálta. - hacsak ezt az ócska tűpárnát nem veszed a hátadra - mondta.

Mit volt mit tennie a szegény kicsi sünnnek, annyira fázott, hogy a ronggyal bélelt tűpárnát azonmód magára vette. Beborította hátát, fejét. Hát bizony, ezzel nem nagyon dicsekedhetett! Legelőször a nyúl vette észre. És kacagva hátracsapta a fülét.

- Oda nézzetek, hogy néz ki a sün!

- Ó, te ostoba! Hogyan választhattál ilyen csúfságos bundát? - kényeskedett az őz. - Hiszen ez szúr!

- Mondhatom, jól megjártad! - kiáltotta hetykén a mókus, és mindjárt csúfolni kezdett:

- Tüskés disznó! Tüskés disznó!

Szegény kis sün, akármerre fordult, mindenütt csúfolódó, fintorgó pofácskákat látott. De akkor ijedt meg csak igazán, amikor még a róka is eléje toppant, és szentelenül kötekedni kezdett vele:

- Micsoda bunda! Hahaha!... No, hadd lássam legalább, hogy elől vagy hátul gombos-e?

- Nem mutatom meg! - mondta a sün, és gyorsan összegömbölyödött ahogy csak bírt.

Reszketett félelmében, hogy most mi lesz?

Róka koma meggondolatlanul odakapott.

- Hááá!... Aúúúú! - üvöltött is akkorát a következő pillanatban, hogy a cinegének torkán akadt a nóta. A rókát úgy összeszurkálta a sok kis meredező tű, hogy rémületében futásnak eredt, és a hetedik erdőig meg sem állt.

A csúfolódók elnémultak a meglepetéstől. Maga a kis sün is alig akarta elhinni, hogy ő most legyőzte a ravasz, erős rókát.

- Ejha! - szólalt meg végre a mókus. - Mégiscsak ez ám a bunda!

- De az ám! - mondat mackó bácsi. - Derék fickó vagy, öcsém!

Az őz lesütötte a szemét, a nyúl bocsánatot kért, de a boldog kis sün nem haragudott senkire. Sokkal nagyobb volt az öröme!

Meg is hempergett a vadkörtefa alatt, s hát, képzeljétek, amint felállt, mind a hátára tűzdelődtek a lepotyogott kis körték. Mi mindenre lesz még jó ez a tüskés bunda!...

A sok körtét hazavitte. Nekem is adott belőle, én pedig megígértem, hogy ezt a történetet elmesélem nektek.

